

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๔๕

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสมาชิกภาพของนายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย

ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของนายประแส มงคลศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๑๑๘ คน (ผู้ร้อง) ซึ่งอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ (ผู้ถูกร้อง) สิ้นสุดลงหรือไม่ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้มีการยุบพรรคต้นตระกูลไทยซึ่งผู้ถูกร้องเป็นหัวหน้าพรรคร่วมกับพรรคชาติไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองหลัก เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๕ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องจึงเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยตั้งแต่วันดังกล่าว เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันสมัครรับเลือกตั้งและผู้ถูกร้องได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย กรณีไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔)

ข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า พรรคต้นตระกูลไทยซึ่งผู้ถูกร้องเป็นหัวหน้าพรรคและพรรคชาติไทย ซึ่งมีนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นหัวหน้าพรรค ได้ประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ และ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ตามลำดับ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้พรรคทั้งสองรวมเข้าด้วยกัน โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินการทางการเมืองและได้มีหนังสือแจ้งการรวมพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๔๕ เป็นผลทำให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ

มีคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ ผู้ถูกร้องจึงมีฐานะเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ อันเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง คังนั้น วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันสมัครรับเลือกตั้งที่พรรคชาติไทยได้ยื่นบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีรายชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครในลำดับที่ ๖ และต่อมาภายหลังการเลือกตั้งได้มีประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทย ผู้ถูกร้องจึงมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามความในมาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งรัฐธรรมนูญ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๖ แห่งรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงได้ร่วมกันลงชื่อในคำร้องซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ผู้ถูกร้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย สิ้นสุดลงเนื่องจากขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งรัฐธรรมนูญ

ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาคำร้องแล้ว เห็นว่าเป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๖ และได้ส่งคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฯ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ แจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องเพื่อให้ผู้ถูกร้องชี้แจง และแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทำความเข้าใจประกอบการพิจารณา

ผู้ถูกร้องชี้แจง สรุปว่า การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) บัญญัติคุณสมบัติของบุคคลทั่วไปที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็โดยมีเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลงการสังกัดพรรคการเมือง และเสริมสร้างพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง การยุบพรรคการเมืองนั้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๕) ให้ความคุ้มครองสมาชิกภาพของความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้โดยใช้เวลาแก่สมาชิกผู้นั้นเป็นเวลาหกสิบวัน ในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่น เมื่อพรรคการเมืองเดิมที่สมาชิกผู้นั้นสังกัดอยู่ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรค

ส่วนกรณีการยุบรวมพรรคการเมืองนั้นมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ ได้บัญญัติเกี่ยวกับสถานภาพ และสิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคการเมืองไว้ ซึ่งการยุบรวมพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมิให้นำเฉพาะสมาชิกพรรคการเมืองของทั้งสองพรรคมาอยู่พรรคเดียวกันเพียงอย่างเดียวแต่กฎหมายให้รวมทั้งบรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลักด้วย ดังนั้น กรณีของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกและหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ เมื่อพรรคต้นตระกูลไทยมายุบรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก สิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงโอนมายังพรรคชาติไทย และมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคราวเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ได้ ผู้ถูกร้องไม่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย เนื่องด้วยขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) และมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) แต่อย่างใด

ประธานกรรมการการเลือกตั้งทำความเห็นสรุปว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยมีมติในกรณีพรรคชาติพัฒนาหรือการรวมพรรคการเมืองว่า การยุบรวมพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ควรนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อเนื่อง กรณีตามคำร้องนี้มีลักษณะเดียวกันจึงต้องนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่อเนื่องกัน คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีมติในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้

พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจง คำชี้แจงเพิ่มเติม ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและเอกสารประกอบแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยซึ่งมีผู้ถูกร้องเป็นหัวหน้าพรรค รวมเข้ากับพรรคชาติไทยซึ่งเป็นพรรคการเมืองหลักเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๔๘ และเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติไทยได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีรายชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครในลำดับที่ ๖

และต่อมาภายหลังการเลือกตั้งได้มีประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคชาติไทย

มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์ ผู้ถูกร้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทย สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
- (๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

ฯลฯ”

มาตรา ๑๑๘ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๑ แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากันเป็นอันยุบไป โดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองอื่นในกรณีที่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่น ได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้ง

พรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดา
ทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่
ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง
ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบและการรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวม
พรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่ง
ที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง”
วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้า
พรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน
และให้นายทะเบียนดำเนินการ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมือง
ที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำ
มาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้อง ร้องว่าผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติในการเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔)
สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทยสิ้นสุดลง
เพราะผู้ถูกร้องมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัคร
รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นั้น เห็นว่า โดยปกติการตรวจสอบคุณสมบัติของ
ผู้ที่จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๗ แต่ภายหลังการเลือกตั้งหากผู้สมัครได้รับเลือกตั้งศาลรัฐธรรมนูญอาจ
วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดหรือไม่ ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ สำหรับกรณี
ตามคำร้อง เป็นการรวมพรรคการเมืองเข้าด้วยกัน ซึ่งเหตุที่จะรวมและผลที่จะตามมามิได้บัญญัติ
ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ ตามที่ยกมากล่าวแล้วข้างต้น

รัฐธรรมนูญ แม้จะได้บัญญัติรับรองให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองได้อย่างเสรีตามที่ปรากฏ
ในมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง

เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ” แต่ในปัจจุบันพรรคการเมืองถือเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการเมือง ซึ่งถ้าหากมีพรรคการเมืองในสภามาก อาจทำให้ไม่มีพรรคการเมืองใดได้เสียงข้างมากพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลได้เพียงพรรคเดียว การจัดตั้งรัฐบาลผสมหลายพรรคทำให้เกิดปัญหาต่อการต่อเนื่องในการบริหารประเทศของรัฐบาล ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีรายละเอียดและสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง การสนับสนุนพรรคการเมือง การเลิกหรือยุบพรรคการเมือง เพื่อให้มีพรรคการเมืองน้อยพรรคในสภาซึ่งรวมทั้งการยุบรวมพรรคการเมืองหรือรวมพรรคการเมืองด้วย ซึ่งการรวมพรรคการเมืองมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง คือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๓ ซึ่งมีปัญหาว่า ควรนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง อย่างไร

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า การรวมพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองอื่นที่เป็นหลักนั้น ทำให้พรรคการเมืองที่ถูกยุบเข้ามารวมต้องถูกยุบไป โดยพรรคการเมืองหลักยังคงสภาพเป็นพรรคการเมืองอยู่ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปโอนไปเป็นของพรรคการเมืองหลักที่ยังคงสภาพเป็นพรรคการเมืองอยู่นั้น ส่วนสมาชิกพรรคการเมืองเดิมที่ถูกยุบไปก็จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่เป็นหลัก ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ที่ได้บัญญัติคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ซึ่งแม้จะมีได้บัญญัติถึงการนับระยะเวลาของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไว้ แต่เมื่อพิจารณาประกอบบทบัญญัติมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ซึ่งมาตรา ๗๓ วรรคสองตอนท้ายแห่งพระราชบัญญัตินั้น บัญญัติให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแล้ว พอแปลความได้ว่าให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่เป็นหลักนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ดังนั้น ตามคำร้องเมื่อผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกและหัวหน้าพรรคตันตระกุลไทยแต่ต่อมาได้มีการยุบรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๗๓ และศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ การเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยของผู้ร้องจึงต้องนับตั้งแต่วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยดังกล่าว ข้อเท็จจริงตามที่รับฟังมาตั้งแต่ต้น เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ร้องจึงเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยเพียงพรรคเดียวเป็นระยะเวลา น้อยกว่าเก้าสิบวัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) ผู้ร้องจึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คำชี้แจงของผู้ร้องที่ว่าเมื่อพรรคต้นตระกูลไทยถูกยุบมารวมกับ พรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก สิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ ผู้ร้องจึงต้องโอนมายังพรรคชาติไทยด้วยจึงต้องนับระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมรวมด้วย จึงไม่ถูกต้องทั้งคำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๔๕ และ ๕๗/๒๕๔๗ ของศาลรัฐธรรมนูญ ข้อเท็จจริง ก็ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงตามคำร้องนี้ สมาชิกภาพของผู้ร้อง จึงสิ้นสุดลงเนื่องจากขาดคุณสมบัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔)

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายชววิทย์ กมลวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อพรรคชาติไทยสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) เนื่องจาก ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔)

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ